

Mirësevini në Luksemburg

Të jetosh në Luksemburg

Luksemburgu është një vend që tërheq shumë të huaj, sidomos për shkak të nivelit të lartë të pagave, që është më i lartë se në shumë vende të tjera. Prandaj është e rëndësishme të dini se në Luksemburg, standardi i jetesës është i lartë dhe çmimet e banesave janë të larta.

Për më tepër, situata e gjuhëve në tregun e punës dhe në shkollë është komplekse: tri gjuhë zyrtare bashkegjatë në komunikimin e përditshëm – gjuha luksemburgeze, gjuha gjermane dhe gjuha frënge kurse sistemi shkollor është i bazuar në njohjen e shumë gjuhëve që në vitet e para të studimeve ... Të gjithë këta faktorë dhe shumë të tjerë, duhet të merren parasysh përpara se të vendosni të jetoni në Luksemburg.

Gjuhët që fliten në Luksemburg

Gjuha luksemburgeze është gjuha e komunikimit të përditshëm, duke lejuar një integrim më të mirë në vend. Gjuha gjermane dhe frënge janë gjuhët kryesore administrative dhe të jetës ekonomike. Sipas vendit të punës njëra ose tjetra gjuhë shpesh mund të kërkohej nga punëdhënësi.

Shkollimi i fëmijëve

Sistemi arsimor është i bazuar në katër gjuhë: Gjuha luksemburgeze, e cila është gjuha e ciklit të parë të arsimit fillor (3-5 vjeç) dhe gjuha e komunikimit

ndërmjet nxënësve, gjuha gjermane është gjuha e shkrim leximit dhe arsimit në ciklet 2, 3, 4. Mësimi i frëngjishtes shtohet në moshën 7-8 vjeçare dhe i anglishtes në shkollat e mesme.

Shkolla fillore përfshin nëntë vitet e para të shkollimit të ndarë në katër cikle të mësimi. Arsimi shkollor është i detyrueshëm për të gjithë nga 4 vjet deri në 16 vjet. Regjistrimi në shkollë fillore bëhet në komunën e vendbanimit. Për më shumë informacione, personat e interesuar mund të kontaktojnë me Ministrinë e Arsimit kombëtar (www.men.lu).

Fëmija i huaj që arrin në Luksemburg, pas mbarimit të shkollës fillore në vendlindjen e tij duhet të kontaktojë Njësinë e pritjes shkollore për nxënësit e sapoardhur (Cellule d'accueil scolaire pour élèves nouveaux arrivants -CASNA).

Të gjesh një punë në Luksemburg

Të gjesh një punë në Luksemburg, nuk është e lehtë. Ju mund të gjeni një punë duke iu drejtuar Agjencisë për zhvillimin e punësimit- ADEM , duke kërkuar në internet (p.sh. www.monster.lu), nëpër gazeta ose duke vizituar agjencitë e punësimit të përkohshëm. Duhet të kenë parasysh se në Luksemburg është e zakonshme që të kërkohej njohuri të të paktën njëres prej tri gjuhëve zyrtare – luksemburgushtes, gjermanishtes, frëngjishtes – e ndoshta edhe gjuhëve të tjera.

Të gjesh strehim në Luksemburg

Qiratë e banesave në Luksemburg janë te larta. Prandaj është e rëndësishme të informoheni në lidhje me qiratë në Luksemburg dhe të mos i nënvlerësoni. Ju mund të krijoni një ide mbi çmimet duke konsultuar sitin www.athome.lu ose www.luxbazar.lu. Nëse shkoni në një agjenci imobiliare për të marr një banesë ose një shtëpi me qira, duhet të dini se përqindja e agjencisë mund t'ju kushtojë sa një qira mujore. Përveç kësaj, një depozitë për garanci ekuivalente e 2-3 muajve qira mund të kërkohej paraprakisht nga pronari. (Me fjalë të tjera, në qoftë se merrni me qira një banesë, për shembull, qiraja e të cilës është 1000 € në muaj, ju duhet të paguani menjëherë 4000-5000 €, në varësi të numrit të muajve që ju kërkohej të parapaguani si garanci .)

Një vështirësi tjetër është se pronarët janë nganjëherë shumë rigoroz në lidhje me zgjedhjen e qiramarrësve të tyre. Ata shpesh refuzojnë të japin me qira njerëzve që nuk kanë një kontratë pune me afat të pacaktuar (CDI).

Disa alternativa ekzistojnë, por janë vështirë për të gjetur dhe / ose nuk janë gjithmonë ideale:

- merrni me qira dhoma në pensione të menaxhuar kryesisht nga kafenetë (vini re me kujdes gjendjen e kushteve të banimit dhe pyetni nëse komuna lejon dhënien e çertifikatave të banimit)
- ndarja e banesës me të tjerët; për më shumë detaje vizitoni faqen www.appartager.lu

Mirësevini në Luksemburg

Kjo broshurë u destinohet shqiptarëve me banim në Luksemburg.

Ka për qëllim të lehtësojë raportet me ligjet dhe administratat kryesore luksemburgeze. Detaje shtesë mbi të gjitha temat e trajtuara mund të gjeni në faqen e Internetit të ASTI: www.bienvenue.lu. Në faqe mund të shkarkoni broshura me informacione praktike mbi mënyrën se si të vendosemi dhe të jetojmë në Luksemburg. Broshurat janë përkthyer në 9 gjuhë (midis tyre dhe shqipja).

Kjo broshurë është rezultat i punës së Association de Soutien aux Travailleurs Immigrés- ASTI (Shoqata për Mbështetjen e Punëtorëve Imigrantë) me mbështetjen financiare të Fondit Evropian për integrimin e rezidentëve me prejardhje nga vendet e treta dhe OLAI (Office luxembourgeois de l'accueil et de l'intégration -Zyra luksemburgeze e pritjes dhe integritit) e Ministrisë së Familjes dhe Integritit. Ka marrë mbështetjen e GALA dhe CILA, dy shoqata shqiptare në Luksemburg. Një falënderim i madh për këta dy partnerë, pa të cilët publikimi i kësaj broshure nuk do ishte bërë i mundur.

Temat e trajtuara:

1. Lejëqëndrimi i rregulluar nga ligji mbi emigrimin	05
Llojet e ndryshme të lejëqëndrimit: Viza turistike, leja e qëndrimit për punëtorin me rrogë, leja e qëndrimit për punëtorin e pavarur, bashkimi familiar prind/fëmijë, bashkimi familiar pas martesës, statusi i rezidentit të përhershëm.	
2. E drejta luksemburgeze e punës	10
Llojet e ndryshme të kontratës së punës, rrogat, orët ligjore të punës etj.	
3. Shërbimet që lehtësojnë komunikimin në Luksemburg	12
Mediatorët e Ministrisë së Arsimit Kombëtar (shërbim falas për çështjet që lidhen me arsimimin), shërbimi 'Përkthyesi Ndërkulturor' i Kryqit të Kuq.	
4. Përvetësimi i gjuhës luksemburgeze	13
Llojet e ndryshme të kurseve të gjuhës, të mësuarit e një gjuhe në linjë, lejet gjuhësore.	
5. Shëndeti dhe solidariteti shoqëror	14
■ Sigurimi shëndetësor, rimbursimi, lista përmbledhëse e të gjithë mjekëve; Ndhimat familiare, e drejta për të pasur ndihma sociale, zyrat sociale, strehimet sociale, strehimi urgjent;	
■ Informimi dhe mbrojtja e të drejtave: Konvertimi i patentës, lista e përkthyesve të betuar, asistencë gjyqësore, shërbimi i informimit dhe pritjes juridike, guichet.lu , sindikatat, etj.	
6. Sistemi shkollor	18
Regjistrimi në shkollë, funksionimi i shkollës, ndihmat e mundshme për të mbajtur fëmijët.	
7. Shtetësia luksemburgeze	21
Natyralizimi dhe dyshtetësia.	
8. Kontrata e pritjes dhe integritit	21
9. Faqja e Internetit bienvenue.lu dhe faqja e internetit www.mae.lu e Ministrisë së Punëve të Jashtme	22
10. Shërbimi Info-Migrants i ASTI	23
11. CILA dhe GALA shoqëri pa qëllime përfitimi	23
12. Adresa të tjera të dobishme	24

1. Leja e qëndrimit e rregulluar me ligj

Ka leje qëndrimi të ndryshme

Viza turistike për qëndrim për më pak se tre muaj

Nëse ju jeni qytetar shqiptar nuk jeni i detyruar të pajiseni me vizë.

Për të përmbushur kushtet e hyrjes dhe qëndrimit për më pak se tre muaj, gjatë hyrjes duhet të paraqisni këto dokumente:

- Pashaportë të vlefshme, vlefshmëria e së cilës duhet të tejkalojë 3 muajt që nga data e fillimit të udhëtimit;
- dokument sigurimi shëndetësor që mbulon të gjitha rreziqet në vend;
- dokumente që, në rast kontrolli në kufirin e jashtëm të hapësirës Shengen mund të provojnë:
 - qëllimin e udhëtimit;
 - burime të mjaftueshme si për kohëzgjatjen e qëndrimit ashtu edhe për kthimin në vendin e orgjinës apo për tranzitin drejt një vendi tjetër (shembuj të dokumenteve që vërtetojnë këto burime: para në dorë, çeqe udhëtimi, karta krediti, dokument që vërteton mundësinë për të blerë ligjërisht mjetet e nevojshme, letër krediti e lëshuar nga një institucion bankar; në rast vizite familiare apo private kjo provë mund të sillet nëpërmjet një dëshmie për marrje në ngarkim).

Leja e qëndrimit për punëtorin me rrogë

Bëhet fjalë për leje qëndrimi për një person me orgjinë nga një vend jashtë Bashkimit Evropian, dmth një vend i tretë apo një vend i asimiluar në të (Zvicra, Lishtenshtajni, Islanda, Norvegjia) që dëshiron të vendoset dhe të ushtrojë një profesion në Luksemburg.

Kushtet që duhen plotësuar

Punëdhënësi që pasi ka deklaruar një vend vakant pranë Administratës së Punës, nuk ka pasur asnjë kandidat komunitar të përshtatshëm mund të lidhë një kontratë pune me një person me prejardhje nga një vend i tretë. Punëkërkuksi duhet të bëjë një kërkesë personale për leje qëndrimi duke i dërguar menjëherë kërkesën me postë nga vendi i orgjinës Ministrisë së Punëve të Jashtme të Luksemburgut ose duke e depozituar kërkesën për leje qëndrimi pranë ambasadës apo konsullatës luksemburgeze apo pranë një ambasade apo konsullate që përfaqëson Luksemburgun. Duhet pritur vendimi i Ministrisë përkatëse para se të mund të fillohet punë.

Vlefshmëria

Në fillim leja është e vlefshme për një vit dhe për një sektor ekonomik të caktuar. Kërkesa e lejes së qëndrimit për një punëtor me rrogë duhet të shoqërohet nga dokumentet e mëposhtme:

- kopje e plotë e pashaportës së vlefshme të kërkesë-bërësit e noterizuar në përputhje me orgjinalin;
- çertifikata e lindjes e kërkesë-bërësit;
- çertifikatë e antecedentëve penale apo deklaratë e betuar e kërkesë-bërësit;
- një curriculum vitae;
- kopje e noterizuar e diplomave apo kualifikimeve profesionale të kërkesë-bërësit me përkthimin e noterizuar në përputhje me orgjinalin nëse dokumenti orgjinal nuk është redaktuar në gjuhën franceze, gjermane, apo angleze ;
- kontratë pune e firmosur dhe e datuar nga punëkërkuessi dhe punëdhënësi i tij (në kuadratin: "data e fillimit të punës" duhet shkruar: "që prej marrjes së lejes së qëndrimit për punëtorin me rrogë";
- egzistenca e një lidhje familjare të mundshme midis punëkërkuessit dhe punëdhënësit;
- një letër motivuese në mbështetje të kërkesës.

Dokumentet duhet të kenë vulën dhe pullën e autoritetit lokal të vendit të orgjinës, të jenë të legalizuara nga autoriteti lokal i vendit të orgjinës dhe të autentifikuara nga ambasada. Nëse dokumentet nuk janë redaktuar në gjermanisht, frëngjisht apo anglisht duhet bashkëngjitur përkthimi i tyre i realizuar nga një përkthyes i betuar.

Afati maksimal për të marrë përgjigje nga Ministria është tre muaj.

Në rast përgjigje pozitive kërkesë-bërësi do të marrë një leje qëndrimi të përkohshme. Pasi është pajisur me të, brenda tre ditësh pas hyrjes në territorin luksemburgëz

duhet të paraqitet në administratën bashkiake ku dëshiron të fiksojë rezidencën për të bërë një deklaratë mbërritjeje. Leja e qëndrimit për punëtorin me rrogë do ti lëshohet në këtë vend nga Ministria e Punëve të Jashtme.

Në rast se merr përgjigje negative, kërkuessi mund të bëjë apel nëpërmjet një avokati pranë gjykatës administrative luksemburgeze brenda afatit të tre muajve.

Leja qëndrimit për punëtorin e pavarur

Bëhet fjalë për një leje qëndrimi për një rezident të një vendi të tretë që dëshiron të vendoset në Luksemburg duke pasur një aktivitet ekonomik privat.

Duhet të përmbushë të njëjtat kritere kualifikimi profesional dhe ndershmërie dhe të kryejë të njëjtat procedura pranë Ministrisë së Klasave të Mesme si rezidentët e Bashkimit Evropian.

→ Për informacione më të detajuara shihni: www.mcm.public.lu

Paralelisht me kërkesën për hapjen e aktivitetit privat pranë Ministrisë së Klasave të Mesme ai duhet të kërkojë lejen e qëndrimit si punëtor i pavarur pranë Ministrisë së Punëve të Jashtme.

Vlefshmëria

Leja e qëndrimit për punëtorin e pavarur është e vlefshme për jo më shumë se 3 vjet, dhe është e rinovueshme në fund të ketyre tre viteve.

Kushtet që duhen plotësuar

- Të zotërosh cilësitë e duhura për aktivitetin
- Të disponosh burimet e duhura për ushtrimin e këtij aktiviteti
- Aktiviteti duhet t'i përgjigjet një nevojë ekonomike në Luksemburg

Procedurat që duhen ndjekur

Kërkesa duhet bërë PARA hyrjes në Luksemburg nëse kërkesë-bërësi nuk është akoma rezident në Luksemburg.

→ Për formularin dhe listën e dokumenteve që duhen bashkëngjitur ju lutemi t'i referoheni faqes së Internetit: www.bienvenue.lu, seksionit "të vendosesh në Luksemburg – rezidenca për punëtorin e pavarur" (s'installer au Luxembourg - séjour du travailleur indépendant).

Bashkimi familjar pasardhësit / paraardhësit

U mundëson rezidentëve të vendeve të treta të bashkohen me anëtarët e familjes për të ruajtur dhe mbajtur unitetin familjar.

Si anëtarë të familjes konsiderohen:

- fëmijët beqarë (pasardhësit) më pak se 18 vjeç me kusht të paturit e së drejtës për tu kujdesur dhe patur në ngarkim.
- prindërit (paraardhësit direktë) në ngarkim të personit që kërkon bashkimin e që s'mund të merren në ngarkim nga anëtarët e tjerë të familjes në vendin e orgjinës.

Kushtet që duhen plotësuar

Të kesh qëndruar gjatë 12 muajve në territorin luksemburgëz dhe të kesh një perspektivë të justifikuar për të marrë të drejtën e qëndrimit të përhershëm.

Ç'ka do të thotë që rigrupuesi duhet të provojë që disponon burime të vazhdueshme, të rregullta dhe të mjaftueshme për të përmbushur nevojat e veta dhe ato të anëtarëve të familjes në ngarkim pa u mbështetur në sistemin e ndihmës sociale. Përveç kësaj, ai duhet të disponojë një banesë të përshtatshme për të pritur anëtarin apo anëtarët e familjes dhe të ketë një sigurim shëndetësor për vete dhe anëtarët e tjerë të familjes.

Procedurat që duhen ndjekur

Anëtarin e familjes duhet ta bëjë kërkesën për të marrë një leje qëndrimi të përkohshme pranë Ministrisë së Punëve të Jashtme dhe Imigracionit PARA se të hyjnë në vend anëtarët e familjes. Pas dhënies së lejes të përkohshme të qëndrimit, ai duhet të kërkojë vizë hyrjeje pranë ambasadës që përfaqëson Luksemburgun në vendin e orgjinës ç' ka do ti mundësonte familjes së tij të bashkohet me të.

Për anëtarët e familjes që jetojnë në mënyrë të ligjshme në një vend tjetër anëtar të Bashkimit Evropian apo i asimiluar në të, kërkesa duhet bërë po njëjloj PARA hyrjes në vend pranë Ministrisë së Punëve të Jashtme. Sidoqoftë, anëtarit të familjes nuk do ti jepet vizë por i kërkohet që të bëjë një deklaratë mbërritjeje pranë administratës bashkiake të vendit ku do të vendoset tre ditë pasi ka hyrë në të.

→ Për informacione të detajuara në gjuhën shqipe shihni: www.bienvenue.lu seksioni: "të vendosesh në Luksemburg" ose në gjuhën frënge në faqen: www.mae.lu

Për personat qytetarë të Komunitetit Europian që dëshirojnë të bëjnë bashkim familjar me një person me prejardhje nga vëndet e treta, i cili është në ngarkim të tyre ose në varësinë e tyre përsa i përket përkujdesjes shëndetësore:

Në bazë të modifikimeve ligjore mbi imigrimin të 11 dhjetorit 2011, prova e një mardhënie të qëndrueshme lejon bashkimin familjar për personat e mëposhtëm:

- Personi që ka qënë pjesëtar i familjes ose që ishte në ngarkim të personit që ka të drejtën kryesore të qëndrimit në Luksemburg.
- Personi që dëshiron të bashkohet me familjen në Luksemburg për arsye shëndetësore, përfiton shërbimin shëndetësor në ngarkim të personit rezident në Luksemburg.

Bashkimi familjar pas një martese/ një kontrate bashkimi civil midis dy personave jo-komunitare:

Martesa midis dy personave me prejardhje nga një vend i tretë i jep mundësinë bashkëshortit apo bashkëshortes me të cilin jeni martuar apo keni bërë kontratë bashkimi civil të bashkohet me personin që jeton legalisht në Luksemburg (që ka një leje qëndrimi në Luksemburg).

Kushtet

Personi që kërkon bashkimin familjar me prejardhje nga një vend i tretë jo anëtar i Bashkimit evropian duhet:

- të ketë një leje qëndrimi me vlefshmëri të paktën 1-vjeçare
- të jetë rezident prej të paktën 12 muajsh në territorin luksemburgez

- të provojë që ka burime të vazhdueshme, të rregullta dhe të mjaftueshme për të përmbushur nevojat e veta dhe ato të anëtarëve të familjes në ngarkim pa u mbështetur në sistemin e ndihmës sociale. Përveç kësaj ai duhet të disponojë një banesë të përshtatshme për të pritur anëtarin apo anëtarët e familjes dhe të ketë një sigurim shëndetësor për vete dhe anëtarët e tjerë të familjes.

Për rezidentët evropianë që kërkojnë të bashkohen me partnerin apo partneren me të cilin/me të cilën kanë një kohë të gjatë sëbashku:

Si rrjedhim i modifikimeve që iu bënë në 11 dhjetor të 2011 ligjit të 29 gushtit të 2008 mbi qarkullimin e lirë dhe imigrimin, rezidenti i BE nuk mund të vijojë me procedurat e bashkimit familjar nëse nuk mund të provojë kohëzgjatjen e lidhjes.

Lidhja studiohet duke marrë parasysh intensitetin, vjetërsinë dhe stabilitetin e marrëdhënieve ndërmjet partnerëve. Dy prova kryesore vlejné për tu marrë parasysh:

- Ose të kesh jetuar në të njëjtën adresë në një vend cfarëdo të paktën përgjatë një viti para bërjes së kërkesës
- Ose të paturit e një fëmije të përbashkët për të cilin janë ndarë përgjegjësitë prindërore.

Sidoqoftë, karakteri stabël dhe i vazhdueshëm i lidhjes mund të provohet p.sh. nga kontaktet e rregullta me telefon, me postë apo e-mail si edhe nga kohëzgjatja dhe denduria e takimeve.

VËREJTJE: Partnerët nuk duhet të kenë lidhje martese, të kenë lidhur kontratë të bashkimit civil apo të kenë lidhje të qëndrueshme me një person tjetër të ndryshëm nga ai që kërkon bashkimin familjar.

Statusi i rezidentit të përhershëm

Personi me prejardhje nga një vendi i tretë që justifikon një qëndrim të rregullt e të pandërprerë prej të paktën pesë vjetësh në Dukatën e Madhe të Luksemburgut mund të kërkojë marrjen e statusit të rezidentit të përhershëm pranë Ministrisë së Punëve të Jashtme.

Si të llogaritësh 5 vjetët e rezidencës

Merren parasysh periudhat e mbuluara nga një leje qëndrimi (me përjashtim të personave që kanë jetuar në Luksemburg me një leje qëndrimi për studentë). Periudhat gjatë të cilave personi ka pasur një autorizim për të studiuar apo për të marrë një formim profesional merren parasysh 50% me kushtin që personi të jetë pajisur me një leje qëndrimi që i lejon që të kërkojë statusin e rezidentit të përhershëm. (depozitoheni kërkesën me një shënim në fund të faqes se cilat janë këto leje qëndrimi).

Kushtet që duhen përmbushur

Përveç kushtit të 5 vjetëve të rezidencës legale duhet provuar që:

- keni burime stabile, të rregullta dhe të mjaftueshme,
- keni një banesë të përshtatshme,
- keni sigurim shëndetësor që ju mbulon ju dhe anëtarët e familjes suaj,
- nuk paraqisni rrezik për rendin publik.

Gjithashtu, një kusht thelbësor është të paraqisni prova të integritit të mjaftueshmëm (kurse gjuhe, dëshmi, kontratë pritje dhe integrimi etj.)

Procedurat që duhen ndjekur

Kjo kërkesë bëhet nëpërmjet një formulari.

→ Për formularin dhe listën e dokumenteve që duhen bashkëngjitur, ju lutemi ti referoheni faqes së internetit: www.bienvenue.lu, seksionit "si të vendoseni në Luksemburg" "autorizimi i qëndrimit si rezident i përhershëm" ("s'installer au Luxembourg" "autorisation de séjour du résident de longue durée").

Mungesat në vend nuk mund të tejkalojnë maksimumin e 6 muajve rrjesht dhe totalin e 10 muajve gjatë gjithë periudhës së 5 vjetëve si rezident (me përjashtim të disa rasteve të jashtëzakonshme).

Mund të kontaktoni:

Direction de l'Immigration
26, route d'Arlon
B.P. 752 ■ L-1140 Luxembourg.

2. E drejta luksemburgeze e punës

Llojet e ndryshme të kontratave të punës

Kontrata me kohëzgjatje të caktuar (CDD)

Duhet bërë me shkrim maksimumi në momentin e fillimit të shërbimit nga punonjësi me rrogë.

▪ Kohëzgjatja

Kohëzgjatja e kontratës nuk mund ti kapërcejë 24 muajt, përfshirë dhe rinovimin. Ka përjashtime për klubet sportive, federatat etj.

Për një kohëzgjatje të caktuar mund të rinovohet maksimalisht dy herë.

Kontrata me kohëzgjatje të caktuar (CDD) mund të shoqërohet nga një periudhë prove që nuk mund të jetë më e shkurtër se dy javë dhe me e gjatë se 6 muaj.

▪ Skadon me ligj kur mbaron afati

Mund të anulohet para afatit, pas rënies dakort midis punëdhënësit dhe punonjësit me rrogë me kusht që marrëveshja për zgjidhjen e parakohshme të jetë përpiluar me shkrim dhe të jetë firmosur nga të dy palët.

Nëse kontrata me kohëzgjatje të caktuar (CDD) zgjidhet nga punëdhënësi para skadimit të afatit kjo shkon kundër ligjit dhe i hap rrugën të drejtës për zhdëmtim e interesa dhe shuma e dëmshpërblimit është e njëjtë me pagesat që punonjësi me rrogë do të kishte marrë deri në fund të afatit (me përjashtim të kryerjes së një shkeljeje të rëndë).

Në rast se kontrata me kohëzgjatje të caktuar (CDD) zgjidhet nga punonjësi me rrogë, ligji i jep të drejtën

punëdhënësit të kërkojë dëmshpërblim në përputhje me dëmin real të pësuar dhe dëmshpërblimi nuk mund të tejkalojë shumën e rrogës gjatë afatit të paralajmërimit nëse kontrata do të ishte lidhur me kohëzgjatje të papërcaktuar.

Kontrata me kohëzgjatje të papërcaktuar- CDI

Kontrata e punës lidhet pa e fiksuar kohëzgjatjen e saj.

Kontrata me kohëzgjatje të papërcaktuar (CDI) mund të shoqërohet nga një periudhë prove që s' mund të jetë më e shkurtër se dy javë dhe me e gjatë se sa 6 muaj.

▪ Zgjidhja e njëanshme

Punonjësi me rrogë mund të zgjidhë kontratën pa qenë i detyruar të përcaktojë motivet, por duhet të respektojë një afat paralajmërimi që varion në varësi të vjetërsisë së punonjësit me rrogë në ndërrmarrje.

Afati i paralajmërimit:

Më pak se 5 vjet → 1 muaj para

Më shumë se 5 vjet → 2 muaj para

Me shumë se 10 vjet → 3 muaj para

Për punonjësit me vjetërsi më të lartë afati mbetet 3 muaj.

▪ Pushimi nga puna nga ana e punëdhënësit

Punëdhënësi që vendos të pushojë punëtorin me rrogë, duhet të bëjë të ditur motivin e vërtetë dhe të rëndësishëm të pushimit nga puna të punonjësit me rrogë nëpërmjet një letre rekomandë.

Kontrata përfundon pas skadimit të afatit të paralajmërimit kohëzgjatja e të cilit është në funksion të vjetërsisë.

Afati i paralajmërimit:

Më pak se 5 vjet → 2 muaj

Më shumë se 5 vjet → 4 muaj

Më shumë se 10 vjet → 6 muaj

Për punonjësit me vjetërsi më të madhe afati mbetet 6 muaj.

Rrogat e rregulluara me ligj

- Paga minimale mujore për një person të pakualifikuar (18 vjeç apo më shumë) është 1874.19 euro në 1 janar të 2013.
- Paga minimale mujore për një person të kualifikuar (18 vjeç apo më shumë) është 2249.03 Euro në 01 janar të 2013.

Orët e punës me ligj

Kohëzgjatja me ligj e punës për punëtorët me rrogë të angazhuar me kohë të plotë është 40 orë në javë.

Si të veprosh nëse punëdhënësi nuk i respekton këto kushte?

Në këtë rast mund të kontaktoni me sindikatën në të cilën jeni anëtar për të marrë mbështetje falas. Nëse nuk jeni anëtar sindikate mund të shkoni të merrni takim me një avokat të specializuar në të drejtën e punës.

Mund të konsultoni gjithashtu shërbimin e informacioneve juridike të Ministrisë së Drejtësisë: <http://www.justice.public.lu/fr/aides-informations/accueil-info-juridique/> ose të telefononi në numrin +352 221846.

3. Shërbimet që lehtësojnë komunikimin në Luksemburg

Mediatorët ndërkulturorë në shkolla

Ministria e Arsimit Kombëtar vë në dispozicion të shkollave dhe prindërve të nxënësve, pas kërkesës telefonike apo me shkrim, mediatorë ndërkulturorë që, midis të tjerave, flasin dhe shqip.

Mediatorët mund të ndërhyjnë gjatë mbledhjeve informative për prindërit e nxënësve, për intervista individuale midis mësuesve, nxënësve dhe prindërve të nxënësve, për regjistrimin në një shkollë, për përkthimin e dokumenteve shkollorë, etc.

→ Mund të kontaktoni: Ministère de l'Education nationale et de la Formation professionnelle (Ministria e Arsimit Kombëtar dhe Formimit Profesional)
Service de la scolarisation des enfants étrangers (Shërbimi i shkollimit për fëmijët të huaj)
29, rue Aldringen L 2926 Luxembourg
Tel: 2478 5100 ■ Fax: 2478 5113
E-mail: mediateurs@men.lu
Faqja e internetit: www.men.public.lu

Përkthyesit ndërkulturorë

Keni probleme për tu kuptuar apo komunikuar me një administratë, mjek, spital apo shërbim social?
Keni vështirësi për të kuptuar atë që pritet nga ju?

Në këto raste, Kryqi i Kuq vë në dispozicion përkthyes ndërkulturorë që janë trajnuar për përkthimin ndërkulturor, për teknikat e komunikimit dhe trajtimin e kodeve të ndryshme kulturore. Ky shërbim është krijuar në 2009 nga ASTI dhe rimarrë më 2013 nga Kryqi i Kuq.
Përkthyesit zotohen të ruajnë sekretin profesional dhe neutralitetin.

Ata ndërhyjnë me kërkesën e institucioneve apo administratave luksemburgeze, mjekëve, shërbimeve sociale dhe mjekësore në Luksemburg.

Përkthyesit ndërkulturorë mund:

- të vijnë në shërbimet/administratat që i kanë kërkuar.
- të përgjigjen me telefon për urgjenca dhe në situatat në të cilat prezenca fizike e përkthyesit nuk është e nevojshme.

→ Mund të kontaktoni:
Me telefon: 27 55-3610
Me e-mail: interpretariat@croix-rouge.lu

4. Përvetësimi i gjuhës luksemburgeze

Ka një sërë kurseesh gjuhe që ofrohen në Luksemburg.

Shërbimi i Formimit për të Rritur i Ministrisë së Arsimit Kombëtar dhe Formimit Profesional organizon, qoftë direkt në disa gjimnaze, qoftë me ndërmjetësimin e komunave apo shoqërive pa qëllim përfitimi, një sërë kurse gjuhësh.

→ Programi i kurseve mund të konsultohet në:
www.men.public.lu
(Ministère de l'Education nationale-Ministria e Arsimit Kombëtar)
www.lifelonglearning.lu
(Formation professionnelle continue-Formimi profesional i vazhdueshëm)
www.insl.lu
(Institut national des langues-Instituti kombëtar i gjuhëve)

Egziston gjithashtu mundësia të mësosh luksemburgisht online në Internet.

→ Ja disa adresa të dobishme:
<http://www.quattropole.org/fr/e-learning>
http://www.vdl.lu/Lëtzebuergesch+léiere+mat+MP3+_+Fichiers+audio-p-64712.html

Leja për mësimin e gjuhës

Leja për mësimin e gjuhës është një leje e veçantë shtesë e destinuar për tu mundësuar punonjësve me rrogë të të gjitha kombësive (si edhe personave që ushtrojnë një aktivitet profesional të pavarur apo liberal që prej të paktën 6 muajve) të mësojnë apo perfeksionojnë njohuritë e tyre në gjuhën luksemburgeze për të lehtësuar integrimin e tyre në shoqëri.

→ Për informacione më të gjera konsultoni faqen e internetit: www.bienvenue.lu ose adresojuni Ministrisë së Punës:
26, rue Zithe L-2939 Luxembourg
Tel: (+352) 24 78 61 00 ■ Fax: (+352) 24 78 61 08
E-mail: info@mte.public.lu
Faqja e internetit: www.mte.public.lu

Fjalorth i vogël shqip - luksemburgisht

Mirëdita → Moien

Si jeni? → Wéi geet et?

Unë quhem → Ech heeschen...

Faleminderit dhe mirupafshim → Merci an äddi

Ju uroj një ditë të mbarë / mbrëmje të mbarë / javë të mbarë
→ Ech wënschen lech e schéinen Dag / Owend / Weekend

Unë nuk kuptoj shumë luksemburgisht → Ech verstin net vill Lëtzebuergesch

Mirupafshim së shpejti → Bis geschwënn

Sa është ora? → Wéivill Auer ass et?

Cilin autobus duhet të marr? → Wéien Bus muss ech huelen?

5. Shëndeti dhe solidariteti shoqëror

Sigurimi shëndetësor

Anëtarësimi në sigurimet shëndetësore është i detyrueshëm. Shërbimet mjekësore (vizitat mjekësore, blerja e medikamenteve, shtrimi në spital, etj.) do të rimburohen pjesërisht vetëm nëse përmbushen disa kritere:

- Nëse kontribuesi ka firmosur një marrëveshje me Sigurimet Shëndetësore (Caisse Nationale de la Santé)
- Nëse në statutet e Sigurimeve Shëndetësore parashikohet rimbursimi
- Nëse shërbimet figurojnë në listën e shërbimeve mjekësore të rimbursueshme

Punëdhënësi është gjithashtu i detyruar të anëtarësojë punonjësin me rrogë në Sigurimet Shëndetësore. Anëtarët në ngarkim të familjes të një të siguruari janë automatikisht të siguruar.

Personat që jetojnë në Luksemburg dhe nuk mund të përfitojnë mbrojtje përsa i përket sigurimit shëndetësor mund të anëtarësohen vullnetarisht duke ia drejtuar

kërkesën e tyre Qendës së Përgjithshme të Sigurimit Shoqëror (shihni adresën më poshtë).

Si të veprojmë për tu rimbursuar nga sigurimi shëndetësor?

Fatura e mjekut duhet dërguar me poste (pa pullë) por duke bërë të ditur konton tuaj bankare në adresën e mëposhtme:

> Caisse Nationale de Santé
L-2980 Luxembourg

Në mungesë të një kontoje bankare, mund të shkoni të kërkonti rimbursimin me para në dorë në adresën e mëposhtme:

> 125, route d'Esch
L-1741 Luxembourg Ville
Orari: nga e hëna në të premte,
nga ora 8:00 deri në ora 16:00

Për ilacet mjekësore pjesa e marrë përsipër nga sigurimi shëndetësor zbritet menjëherë nga tarifa në momentin e blerjes së ilaceve.

Lista grupuese e të gjithë mjekëve

Në faqet e para të numratorit telefonik EDITUS.lu, do të gjeni një listë të të gjithë mjekëve që ushtrojnë në Luksemburg, të grupuar sipas specializimit dhe lokalitetit. Gjithashtu do të gjeni një listë të profesioneve të tjera të shëndetit, të spitaleve, të shtëpive të konvaleshencës si edhe shërbimet që janë dezurn.

→ Për më shumë detaje konsultoni:
<http://www.sante.public.lu/fr/index.html>

Ndihmat familjare

Ndihmat familjare mund të konsiderohen si një mbështetje financiare për çdo person që ka fëmijë në ngarkim.

Kushtet që duhen plotësuar për të pasur të drejtë për ndihmat familjare që i destinohen fëmijës suaj janë:

- Të kesh një leje qëndrimi të vlefshme;
- Fëmija duhet të ketë vendbanim ligjor në Luksemburg dhe të jetojë aty vazhdimisht me përjashtim të mungesës për një periudhë më të shkurtër se tre muaj;
- Minorenët duhet ta kenë vendbanimin ligjor me prindërit e tyre. Nëse prindërit jetojnë jashtë dhe fëmijët jetojnë p.sh në shtëpinë e tezes/hallës në Luksemburg nuk kanë të drejtë për ndihma familjare.

Nëse plotësohen kushtet, duke filluar që nga muaji vijues pas deklarimit legal të fëmijës në Luksemburg, prindi do marrë ndihmat familjare. Për të marrë këto ndihma duhet plotësuar një formular i cili mund të shkarkohet në faqen e internetit guichet.lu dhe të dërgohet në Arkën Kombëtare të Ndhimave Familjare në adresën e mëposhtme:

> Caisse Nationale des Prestations Familiales
34, av. de la Porte Neuve ■ L-2227 Luxembourg

Gjithashtu mund të paraqiteni në adresën e mësipërme për të marrë vetë formularin.

Deri në ç'datë maksimale jepen ndihmat familjare?

Ndihmat familjare jepen deri në moshën 18 vjeçare. Nëse fëmija ndjek studimet sekondare apo një formim profesional që tejkalon këtë kufi moshe, ndihma zgjatet në maksimum deri në fund të moshës 27 vjeç.

E drejta për ndihma sociale

Në Luksemburg ka një RMG (të ardhurat minimale të garantuara)

Kushtet për të pasur të drejtë për RMG

- Të kesh të drejtën e qëndrimit në Luksemburg, të kesh adresën dhe të jetosh realisht aty;
- Të kesh mbushur të paktën 25 vjeç;
- Shuma e të ardhurave që disponon të jetë më e ulët se sa kufiri i parashikuar;
- Të jesh i gatshëm të përdorësh të gjitha mundësitë e pashfrytëzuara që synojnë përmirësimin e situatës.

Kushti i rezidencës për të pasur të drejtë për RMG:

Çdo person rezident nga një vend i tretë për të pasur të drejtë për RMG, duhet të ketë jetuar të paktën 5 vjet në Luksemburg gjatë 20 vjetëve të fundit, me përjashtim të atyre që janë anëtarë familje të një qytetari të Bashkimit Europian (bashkëshorti, partneri). Përjashtohen gjithashtu nga ky kusht qytetarët e një vendit të asimiluar në Bashkimin Evropian (Zvicra, Lishtenshtajni, Islanda) si edhe personave me prejardhje nga një vend i tretë të cilëve u është njohur statusi i refugjatëve apo i njerëzve pa shtetësi.

Zyrat sociale të komunave

Shërbimi social i drejtohet kujtdo personi që qëndron në mënyrë ligjore në territorin e komunës që ka zgjedhur. Duke marrë parasysh këtë, komuna mund t'i propozojë një ndihmë sociale, materiale apo financiare personit në nevojë.

Ja disa shembuj ndihmash:

- Trajtimi i kërkesës për të ardhurat minimale të garantuara (RMG) dhe ndjekja sociale e përfituesve;
- Mundësi për të drejta të tjera sociale; këshilla dhe/ose ndjekje në rast problemesh familiare apo marrëdhënësore;
- Këshilla shoqërore dhe psikologjike;
- Ndhimë administrative, për shëmbull për të mbushur formularët, për të shkruar letra...;
- Orientim dhe udhëheqje për shërbime të tjera;
- Ndhimë të ndryshme për personat e moshuar.

→ Për më shumë informacion kontaktoni administratën e njësisë bashkiake të vendbanimit tuaj.

Strehat sociale

Nëse keni të ardhura modeste dhe kërkonit një banesë me qira me çmim të pranueshëm ju mund të kontaktoni:

→ Fonds du logement (Fondi i banesave)
74, Mühlenweg ■ L-2155 - Luxembourg
Tel: (+352) 26 26 44-1

Fondi i banesave vë në dispozicion banesa sociale me çmim të ulët.

Nëse jeni pronar i një banese në një vend tjetër ju nuk keni të drejtë për një banesë sociale.

Strehimi urgjent

Rezidenca Ulysse i drejtohet çdo burri apo gruaje pa strehë apo në rrezik për të mbetur i pastrehë. Rezidenca ofron një strehim të pranueshëm, në dhoma të vogla gjumi të përbashkëta apo dyshe ku përfshihet mëngjesi për persona që janë rezidentë ligjorë në Luksemburg.

→ Adresa:
Caritas Accueil et Solidarité (Pritja dhe solidariteti i Caritas) - Foyer Ulysse
3, Dernier Sol ■ L-2543 Luxembourg
Tel: 26 49 68 1 ■ Celulari: 621 49 27 97
Fax: 26 49 68 401

Te informohesh e të mbrosh të drejtat

Konvertimi i patentës

Çdo person me prejardhje nga një vend i tretë që vendoset në Luksemburg duhet të konvertojë patentën, dmth. ta shkëmbejë kundrejt një patente luksemburgeze nëse dëshiron të ngasë makinën në Luksemburg. Konvertimi mund të kërkohej pas 185 ditësh rezidence efektive në Luksemburg. Duke filluar nga ky moment, ju dispononi një vit kohë për të konvertuar patentën tuaj të huaj.

→ Për çdo informacion drejtohuni Shoqërisë Kombëtare të Kontrollit Teknik (Société Nationale de Contrôle Technique (SNCT):
Service Permis de conduire (Shërbimi i Patentës)
2a, Kalchesbruck ■ L-1852 - Luxembourg
Tel: (+352) 35 72 14 - 1
Fax: (+352) 35 72 14 - 210
E-mail: info@snct.lu

Transporti i përbashkët

Për tu informuar mbi linjat dhe oraret e trenave dhe autobusave ju lutemi të konsultoni faqen e mëposhtme të Internetit:

→ www.mobiliteit.lu

Lista e përkthyesve të betuar

Çdo dokument zyrtar (çertifikatë lindje, akt martesë etj.) që i bashkëngjitet një kërkesë pranë një shërbimi publik duhet përkthyer nga një përkthyes i betuar, më përjashtim të rastit kur dokumentet në fjalë janë redaktuar në gjuhët luksemburgeze, frënge, gjermane dhe angleze.

→ Lista e përkthyesve të betuar mund të shkarkohet në faqen e Ministrisë së Drejtësisë:
www.mj.public.lu

Asistenca gjyqësore

Për të siguruar aksesin në drejtësi çdo person që ka të ardhura financiare modeste ka të drejtë të përfitojë ndihmë gjyqësore ç'ka do të thotë që ka të drejtë të asistohet falas nga një avokat. Ndhimë gjyqësore mund të jepet për procedura lidhur me hyrjen në vend, rezidencën, vendosjen dhe largimin si edhe për çështje civile dhe komerciale.

Në Luxembourg ka një shërbim pritje dhe informacioni juridik falas:

> Cité Judiciaire: Bâtiment BC ■ L-2080 - Luxembourg
Tel : 22 18 46

> Diekirch: bei der Aler Kiirch, B.P.66 ■ L-9201 - Diekirch,
Tel: 80 23 15

> Esch-sur-Alzette: Place de la Résistance,
L-4002 Esch/Alzette, Tel: 54 15 52.

→ <http://www.justice.public.lu/fr/index.html>

www.guichet.lu

Faqja e internetit guichet.lu ofron informacione të thjeshta dhe praktike në frëngjisht dhe gjermanisht mbi çështjet e ndryshme që kanë të bëjnë me rubrikat e mëposhtme:

Tatimet, taksat, punën, punësimin, familjen, arsimimin, formimin, shtetësinë, banesën, transportin, lëvizshmërinë, shëndetin, çështjet sociale, çertifikatat, dëshmitë, organizmat, formularët.

Sindikatat

Sindikatat luksemburgeze mund t'ju këshillojnë nëse keni probleme të lidhura me punën tuaj. Anëtar i sindikatës ka të drejtë për ndihmë falas në proceset gjyqësore që kanë të bëjnë me të drejtën e punës dhe çështjet e punës.

Ja dy sindikatat kryesore:

> OGBL (www.ogbl.lu)
146, boulevard de la Pétrusse ■ L-2330 Luxembourg
BP 2031 ■ L-1020 Luxembourg
Tel: (+352) 2 65 43 777

> LCGB (www.lcgb.lu)
11, rue du Commerce ■ L-1351 Luxembourg
Tel: 49 94 24-1

Ka sindikata të tjera si:
SYPROLUX, NGL, ALEBA, ...

6. Sistemi shkollor, shkollimi i fëmijëve dhe mënyrat e mbajtjes së fëmijëve

Mundesesi arsimimi

Në Luksemburg fëmijët ndërmjet moshës 4 vjet dhe 16 vjeç duhet të frekuentojnë detyrimisht shkollën.

Në shkollat publike mësimdhënia është falas ndërkohë që në shkollat private është me pagesë. Nxënësit ndjekin fillimisht arsimin 9 vjeçar para se të vijojnë me arsimin që pason atë themelor. Për të regjistruar çdo fëmijë më pak se 12 vjeç në shkollë drejtojnë shërbimit shkollor apo komunës ku banoni.

Gjuhët zyrtare të vendit janë luksemburgishtja, frëngjishtja dhe gjermanishtja.

Shërbimi (CASNA)

Njësi shkollore pritje për nxënësit e sapoardhur

Nxënësit me moshë nga 12 në 17 vjeç që dëshirojnë të ndjekin studimet në arsimin pas themelor duhet t'i drejtohen CANSA (njësisë shkollore së pritjes për nxënësit e sapoardhur) që informon mbi sistemin shkollor luksemburgëz dhe masat e ndihmës të parashikuara për fëmijët në gjuhë të huaj.

Është e domosdoshme të lësh takim.

→ CASNA

Maison de l'orientation (Shtëpia e orientimit)
58, bd Grande Duchesse Charlotte
L-1330 Luxembourg
Tel : + 352 247-85277 / -75277
casna@men.lu

Ndihmat për nxënësit që vijnë nga familje me të ardhura modeste që frekuentojnë arsimin secondaire (gjimnazin).

Përfituesit

Çdo nxënës që frekuenton me kohë të plotë një shkollë të arsimit secondaire (gjimnazin apo arsimit secondaire technique (gjimnazin teknik). Nxënësi duhet të banojë në Dukatën e Madhe të Luksemburgut. Do të propozohet si përfitues i ndihmës në bazë të kriterëve sociale.

Kriteret e dhënies

Shuma e ndihmës përcaktohet duke u nisur nga një tregues shoqëror i llogaritur mbi bazën e të ardhurave familjare neto si edhe në numrin e fëmijëve në ngarkim.

Formularët

Ato mund të tërhiqen në fillim të vitit në Shërbimin e Psikologjisë dhe Orientimit Shkollor (SPOS) të inistitucionit që frekuenton nxënësi.

Afati për dorëzimin e dosjeve

Afati për dorëzimin e dosjeve fiksohet nga vetë gjimnazi.

Arsimimi i diferencuar

Për fëmijët me nevoja edukative të veçanta (p.sh që kanë një handicap) ose është i integruar në arsimin normal ose merret në ngarkim nga një institut apo shërbim arsimimi i diferencuar.

Për më shumë informacione, ju lutemi t' i drejtoheni:

→ Ministère de l'Education Nationale et de la Formation Professionnelle (Ministria e arsimit Kombëtar dhe e Formimit Profesional)
Service de l'Education différenciée (Shërbimi i Arsimimit të diferencuar)
29, rue Aldringen ■ L-2926 Luxembourg
Tel: (+352) 247-85178/85181 ■ Fax: (+352) 460 105
direction@ediff.lu ou admin@ediff.lu
www.ediff.lu

Formimi përgjatë gjithë jetës

U mundëson të rriturve të kenë mundësinë e një formim profesional të vazhdueshëm, në kurse përgatitje për diploma dhe çertifikata kombëtare si edhe në kurse të interesit të përgjithshëm.

Kohëzgjatja maksimale e lejës për formim është 80 ditë për çdo përfitues gjatë gjithë karrierës së tij profesionale.

→ www.lifelonglearning.lu

Çeqet për shërbime (chèques services)

Çeqet për shërbime u adresohen të gjithë fëmijëve më pak se 13 vjeç dhe/ose atyre që nuk kanë mbaruar shkollë fillore. Është e detyrueshme të kesh rezidencë në Dukatën e Madhe të Luksemburgut për të përfutuar nga këto çeqe.

Çeku i Shërbimit të Pritjes (CSA) përbën një ndihmë të Shtetit e të komunave në favor të fëmijëve e të prindërve. Nuk bëhet fjalë për një ndihmë në para por për një ndihmë të tipit si: mbajtja e fëmijëve në një çerdhe, mbështetja për fëmijët në insitucionet e mësimdhënies muzikore etj. Qëllimi i këtij mjete është të nxisë dhe të transmetojë shancet e integritit për fëmijët pavarësisht mjedisit të tyre socio-kulturor.

Procedurat që duhen ndjekur

Për të përfutuar avantazhet e çekut për shërbimet, fëmijët (ose tutori ligjor) bëjnë kërkesë pranë komunës së rezidencës për një kartë aderimi individual për çdo fëmijë. Kjo kartë lëshohet falas.

→ Call Center për Çekun e Shërbimit të Pritjes mund të kontaktohet gjatë javës nga ora 9:00 deri në 12:00 dhe nga ora 13:00 në 17:00 në **8002-1112** (Administratat bashkiake dhe ndihmëdhënëse në **8002-1113**) ose me e-mail në helpdesk@chequeservice.lu ose në faqen <http://www.cheque-service.lu>

Mënyrat e ndryshme për mbajtjen e fëmijëve

Mbajtja në një strukturë pritje mundëson që të lehtësohet pajtimi i jetës familjare me jetën profesionale me garancinë e një kuadri edukativ të përshtatshëm për fëmijët dhe në infrastruktura që u përshtaten nevojave të tyre. Për çdo informacion si edhe për regjistrimin e fëmijëve tuaj duhet të drejtoheni në administratën bashkiake të vendbanimit tuaj.

Për t'i mbajtur fëmijët me një person të veçantë, mund t'i drejtoheni asistencës për prindërit. Prindërit mund të informohen mbi egzistencën e një strukture të tillë pranë vendit ku banojnë në njësinë bashkiake të rezidencës apo të shkarkojnë listën e asistentëve të disponueshëm në:

→ <http://www.guichet.public.lu/citoyens/fr/publications/famille/liste-assistantes-parentales/liste-assistantes-parentales.pdf>

Mundësia në strukturat e mbajtjes

Çdo prind mund të përfitojë nga infrastruktura e mbajtjes së fëmijëve pavarisht kombësisë dhe të ardhurave.

Sidoqoftë, struktura të caktuara pranojnë vetëm fëmijët që jetojnë në komunën lokale apo që janë shkolluar në shkollën lokale.

Shpenzimet

Pjesmarrja financiare e prindërve për regjistrimin e fëmijës apo fëmijëve të tyre përcaktohet duke u nisur nga një sërë faktorësh (situata, të ardhurat e familjes, radha e fëmijës).

Sistemi i bursave dhe huave për studimet post-secondaires (pas-gjimnazit)

Nëse fëmija juaj më i rritur dëshiron të kryejë studime pas-gjimnazit, sistemi i bursave dhe i huave egzistuese i jep mundësinë çdo të riu që është rezident në Luksemburg t'ë ndjekë lirisht arësimin e lartë pavarisht nga fuqia financiare apo vullneti i prindërve të tij dhe pavarisht moshës së fëmijës.

Kërkesën mund ta bëni pranë Qendrës së dokumentimit dhe informimit mbi arsimin e lartë (CEDIES)

→ CEDIES:
209, route d'Esch ■ L 1471 Luxembourg
Tel: (+352) 247 88650 ■ Fax: Accueil: (+352) 26 19 01 04
Tel: Aide financière: (+352) 45 56 56
E-mail: info@cedies.public.lu
Faqja e internetit: <http://www.cedies.public.lu>

7. Shtetësia luksemburgeze

Marrja

Për të marrë shtetësinë luksemburgeze ju duhet të përmbushni kushtet e mëposhtme:

- Të keni mbushur 18 vjeç në momentin e depozitimit të kërkesës;
- Të keni qëndruar ligjërisht dhe pa ndërprerje në Luksemburg gjatë 7 vitesh rrjesht;
- Të keni frekuentuar 3 seanca të edukimit qytetar;
- Të pëmbushësh kërkesat e një reputacioni të mirë;
- Të marrësh provimin me gojë në gjuhën luksemburgeze;
- Testi i gjuhës përfshin të shprehurit dhe të kuptuarit me gojë. Niveli i provimit me gojë përkon me nivelin A2 të kuadrit evropian të përbashkët që merret si referencë për gjuhët në lidhje me të shprehurit dhe të kuptuarit me gojë.

Procedurat që duhen ndjekur

Duhet të depozitohet një kërkesë me shkrim pranë komunës së rezidencës por kjo kërkesë duhet t'i drejtohet Ministrisë së Drejtësisë. Komuna do t'ja kalojë atë Ministrisë së Drejtësisë. Formulari i kërkesës është i disponueshëm pranë Ministrisë së Drejtësisë.

→ Service de l'indigénat
L-2934 Luxembourg
Tel: (+352) 247-84547 / 84538

Bureaux: Centre administratif Pierre Werner,
13, rue Erasme, Luxembourg-Kirchberg
E-mail: nationalite@mj.public.lu

Dyshtetësia

Që prej 1 janarit të 2009, Luksemburgu e pranon dyshtetësinë. Shqipëria e pranon gjithashtu sistemin e dyshtetësisë.

8. Kontrata e pritjes dhe integritit (Contrat d'accueil et d'intégration - CAI)

Zbuloni historinë, zakonet, gjuhët dhe vlerat e Dukatës së Madhe të Luksemburgut!

A e dinit se?

Qeveria luksemburgeze ka krijuar një mekanizëm që ju krijon mundësinë të bëheni aktor i integritit tuaj, dhe kjo nëpërmjet Kontratës së Pritjes dhe Integritit (CAI)

Një kontratë për ju

- për të mësuar një nga gjuhët e vendit
- për të ndjekur një trajnim për edukatën qytetare
- për të marrë pjesë në një ditë orientimi

CAI ju adresohet ju nëse ju

- jeni një person më prejardhje nga një vend i huaj
- qëndroni në mënyrë të ligjshme në territorin e Dukatës së Madhe të Luksemburgut dhe dëshironi të qëndroni për një kohë të gjatë
- jeni të paktën 16 vjeç

Avantazhet për ju

- reduktimi i tarifës së regjistrimit për kurset e gjuhëve
- trajnimi për edukatën qytetare dhe dita e orientimit janë falas
- mundësia për të moskryer njërin prej kurseve fakultative të edukatës qytetare të parashikuara për të marrë kombësinë luksemburgete
- CAI merret parasysh gjatë shqyrtimit të kërkesës për të marrë statusin e rezidentit të përhershëm

→ Për më shumë informacion?
Office luxembourgeois de l'accueil et de l'intégration (OLAI):
7-9, avenue Victor Hugo ■ L-1750 Luxembourg
Tel: (+352) 2478-5785 ■ Fax: (+352) 2478-5730
E-mail: cai@olai.public.lu
www.olai.public.lu

9^a. www.bienvenue.lu

Kjo faqe interneti u adresohet si personave me prejardhje të huaj ashtu edhe personave me profesion në sektorin social dhe të shëndetësisë. Ajo centralizon në mënyrë të përmbledhur informacione të rëndësishme për tu vendosur dhe integruar në Luksemburg.

Faqja e internetit është në dy gjuhë, në frëngjisht dhe anglisht. Do gjeni skeda informative praktike për tu shkarkuar në 9 gjuhë (shqip, anglisht, arabisht, kinezçe, spanjisht, frëngjisht, portugalisht, serbisht dhe rusisht).

Do të gjeni gjithashtu:

- Të dhënat dhe adresat e internetit të organizmave që kanë lidhje me temën e trajtuar
- Dokumente dhe formularë për tu shkarkuar
- Adresat e internetit drejt faqeve të specializuara dhe referenca ligjore mbi temat e trajtuara

9^b. www.mae.lu

Në seksionin "visa et immigration (viza dhe imigrimi)" i faqes së Internetit të Ministrisë së Punëve të Jashtme do të gjeni të gjitha informacionet e nevojshme mbi lejet e qëndrimit, vizat etj.

Të gjithë formularët e duhur për kërkesat përkatëse dhe të gjitha skedat e informacionit janë të aktualizuara dhe mund të shkarkohen.

10. Shërbimi informativ për emigrantët i ASTI

Në sportelin e informacionit jepen informacione mbi legjislacionin lidhur me qëndrimin e rezidentëve nga vendet e treta në Luksemburg.

Shërbimi ofron:

- Aktivitete informative në ASTI të cilat u drejtohen personave me prejardhje nga vendet e treta në Luksemburg në bashkëpunim të ngushtë me shoqatat tona partnere.
- Aktivitete informative të decentralizuara në lokalet e shoqërive partnere.
- Seanca informative mbi ligjin e ri të imigrimit për partnerët tanë, për shoqatat aktive në fushën shoqërore dhe organizma të tjerë të interesuar.

Shërbimi vë në dispozicion:

material informativ mbi legjislacionin lidhur me rezidentët nga vendet e treta.

→ Si të informohemi?
Gjatë informimeve të përhershme në zyrën qendrore në ASTI, të cilat mund t'i konsultoni me telefon në numrin 43 83 33 - 1 ose me e mail në adresen partenariat@asti.lu

11. Shoqatat tona partnere

CILA asbl
Qendra Ndërkulturore
Shqiptaro - Luksemburgete

Qendra Ndërkulturore Shqiptaro- Luksemburgete, është një shoqatë pa qëllim përfitimi e krijuar më 2009 me qëllim nxitjen e shkëmbimeve ndërkulturore dhe sociale ndërmjet Luksemburgut, Shqipërisë, Kosovës dhe krahinave të tjera shqipfolëse.

Qëllimi i saj është gjithashtu tu japë shtysë aktiviteteve që kontribuojnë për një njohje më të mirë të kulturës, historisë dhe shoqërisë së trevave shqipfolëse.

→ Tel: (+352) 691 247 647 ■ Fax: 26 56 11 82
www.cila.lu

GALA asbl

Shoqata kulturore Gala u themelua në shkurt të 2010 dhe organizon aktivitete në fushat kulturore, shoqërore dhe qytetare.

Së pari dëshiron të nxisë shprehjet kulturore dhe artistike të krijuara apo të frymëzuara në botën shqiptare njëkohësisht me synimin për të kontribuar në integrimin dhe mirëqënien sociale të popullatave të reja shqiptare në Luksemburg.

Pra, shoqata projekton diversitetin e diasporës shqiptare në diversitetin e një Luksemburgu me orgjinë të ndryshme. Ja përse Gala e ka për nder dhe ndihet krenare të mirëpresë persona me prejardhje të ndryshme.

→ Tel: (+352) 691 801 010 ■ E-mail: artan.vigani@tango.lu

12. Adresa të tjera të dobishme

→ Linke interneti të dobishme:

www.asti.lu

www.bienvenue.lu

www.guichet.lu

www.justice.public.lu

www.luxembourg.lu

www.mae.lu

www.mobiliteit.lu

www.olai.public.lu